

Notă de fundamentare
privind proiectul de Ordin de aprobare a Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru
serviciul de transport al energiei electrice

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 53/2013, cu modificările și completările ulterioare, conține elemente stimulative pe termen scurt și lung privind creșterea eficienței energetice, a siguranței în alimentare și integrarea armonioasă în piață, în conformitate cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Acest tip de metodologie s-a aplicat începând cu prima perioadă de reglementare și a fost îmbunătățită la începutul fiecărei perioade de reglementare, ținând seama de evoluția cadrului legislativ precum și de experiența acumulată de ANRE și de operatorul de transport și de sistem (OTS) cărui i se aplică, în această perioadă de timp.

Având în vedere că cea de-a patra perioadă de reglementare începe la data de 1 iulie 2019, ANRE demarează acțiunea de elaborare a metodologiei menționate și supune consultării publice proiectul de Ordin, inclusiv proiectul de metodologie anexat acestuia.

Prin proiectul de Ordin supus consultării publice se propune ca valoarea ratei reglementate a rentabilității exprimată în termeni reali, înainte de impozitare, aplicată la stabilirea tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice începând cu data de 1 iulie 2019 este cea prevăzută la art. 1 din Ordinul președintelui Autorității Naționale de Reglementare în Domeniul Energiei nr. 168/2018 privind stabilirea ratei reglementate a rentabilității aplicate la stabilirea tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii de distribuție concesionari începând cu data de 1 ianuarie 2019.

Prevederile prezentului proiect de Metodologie sunt armonizate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 169/2018, cu modificările și completările ulterioare*, aplicabilă în cea de-a patra perioadă de reglementare operatorilor de distribuție concesionari.

Principalele modificări metodologice cuprinse în prezentul proiect de Metodologie față de cuprinsul *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 53/2013, cu modificările și completările ulterioare*, au în vedere următoarele:

În scopul realizării integrale a planului de investiții, Metodologia prevede aplicarea unei corecții anuale cu valoarea investițiilor realizate și recunoscute de ANRE.

Această corecție se va aplica într-un mod diferit față de actuala prevedere metodologică. Până în prezent, aceasta s-a aplicat numai în cazul realizării planului anual de investiții într-o proporție mai mică de 80 % din valoarea aprobată de ANRE. Pragul de 80 % a fost eliminat și s-a prevăzut corectarea venitului reglementat pentru anul tarifar t în ambele situații: în cazul nerealizării integrale și în cazul depășirii planului de investiții.

Metodologia conține reguli privind includerea în BAR a mijloacelor fixe, specificând față de actuala metodologie că nu se includ în BAR mijloacele fixe a căror folosință este obținută prin contract de închiriere/comodat de la terți sau rezultă din lucrări de investiții care vizează mijloace fixe obținute în acest fel, precum și mijloacele fixe a căror folosință este cedată terților prin contract de

închiriere/comodat, fie și parțial. Prin derogare, se mențin în BAR imobilizările corporale de natura clădirilor, utilizate ca sedii și puncte de lucru pentru activitatea de transport a energiei electrice, a căror folosință este cedată parțial terților prin contract de închiriere.

De asemenea, nu se includ în BAR cheltuielile efectuate pe parcursul realizării unui mijloc fix, care nu sunt incluse în valoarea mijlocului fix la data recepției. Prevederile au în vedere o corectă încadrare a costurilor, prevenirea includerii în BAR a unor mijloace fixe care nu sunt utilizate la prestarea serviciului, precum și modificarea valorii unui mijloc fix ulterior recepției.

De asemenea, ANRE propune diminuarea BAR cu valoarea rămasă de amortizat a mijloacelor fixe existente la începutul primei perioade de reglementare și ieșite din gestiunea OTS în perioada 2005-2018, măsură care se va aplica în continuare pentru mijloacele fixe a căror proprietate/folosință urmează să fie cedată.

ANRE are în vedere orientarea OTS către intensificarea și diversificarea măsurilor în vederea reducerii pierderilor în RET (reducerea costurilor aferente CPT)

La stabilirea prețului CPT prognozat și acceptat pentru a fi inclus în tarifele de transport, prin prevederile incluse în Metodologie ANRE are în vedere o modalitate de stabilire a acestuia care să reflecte posibilitatea de optimizare a acțiunilor de pe piață ale OTS pentru achiziția energiei electrice necesare acoperirii CPT.

Se urmărește continuarea mecanismului de stimulare a creșterii eficienței energetice a rețelelor electrice ale OTS, trendurile țintelor anuale ale CPT reglementat vor fi descendente față de nivelul aprobat anterior, luându-se în considerare cel mai mic nivel al CPT aprobat/realizat.

Propunerile au la bază atât necesitatea de continuare a eforturilor depuse de OTS în scopul eficientizării rețelelor electrice și creșterii nivelului de performanță a serviciului la nivelul înregistrat în țările europene, cât și acceptarea în tariful de transport, suportat de consumatori, a unui nivel scăzut al consumului propriu tehnologic, în vederea diminuării pierderilor/costurilor suportate de consumatori.

Ca stimulent pentru operator, conform Metodologiei, câștigul de eficiență obținut de OTS din realizarea unui cpt mai mic decât ținta aprobată, este lăsat la dispoziția OTS la sfârșitul perioadei de reglementare în proporție de 25%, dacă cpt realizat este mai mic decât ținta de cpt reglementat aprobată pentru fiecare an al perioadei de reglementare.

ANRE a luat în considerare solicitările repetate ale OTS și operatorilor de distribuție de revizuire a modalității de determinare a costului energiei electrice pentru acoperirea CPT, respectiv de determinare a prețului pentru energia electrică pentru acoperirea CPT.

Astfel, ANRE propune:

Prețul mediu de achiziție a energiei electrice pentru acoperirea CPT reglementat recunoscut de ANRE pentru anul t este minimul dintre prețul de achiziție realizat de OTS și un preț de referință determinat ca medie a prețurilor de achiziție realizate de operatorii de rețea (operatorii de distribuție și operatorul de transport și de sistem) și recalculat prin limitarea dezechilibrelor pozitive și negative la 5% din cantitatea de energie electrică pentru acoperirea CPT, medie stabilită după eliminarea celor două valori extreme.

ANRE are în vedere orientarea OTS în direcția creșterii nivelului de realizare a activității de mentenanță în rețelele electrice de transport

În acest sens, ANRE propune pentru următoarea perioadă de reglementare ca în situația în care OTS prezintă explicații și justificări pertinente pentru nerealizarea costurilor prognozate pentru această categorie de lucrări într-un an tarifar al perioadei, diferența respectivă să suplimenteze valoarea prognozată pentru anul următor, în scopul recuperării întârzierilor și efectuării tuturor lucrărilor prognozate. OTS are obligația să realizeze în anul următor costurile amânate.

Se propune creșterea gradului de exigență la acordarea câștigului de eficiență aferent costurilor de operare și mentenanță controlabile, altele decât cele aferente lucrărilor de mentenanță, celor de personal și de securitatea muncii, urmând să se aloce clienților serviciului o cotă de 60% din câștigul de eficiență realizat, față de 50% cât prevede Metodologia în vigoare. Câștigul de eficiență luat în considerare este de maxim 5%.

Se propune de asemenea definirea câștigului de eficiență și precizarea faptului că nerealizarea de lucrări prognozate la începutul perioadei de reglementare nu reprezintă câștig de eficiență.

Accentuarea transparenței prin definirea categoriilor de costuri care nu sunt luate în considerare la stabilirea venitului reglementat și a categoriilor de costuri considerate nejustificate

ANRE are în vedere creșterea gradului de transparență și predictibilitate cu privire la costurile recunoscute de ANRE în procesul de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport. În acest sens, s-a realizat completarea prevederilor Metodologiei referitor la:

- precizarea categoriilor de costuri care nu sunt luate în considerare la stabilirea venitului reglementat pe baza căruia se stabilesc tarifele reglementate de transport;
- menționarea principalelor categorii de costuri cuprinse în costurile de operare și mentenanță controlabile, respectiv necontrolabile.

Au fost introduse în Metodologie unele clarificări cu privire la înțelesul celor două categorii de costuri de operare și mentenanță: controlabile și necontrolabile, pornind de la faptul că asupra primelor, spre deosebire de costurile necontrolabile, OTS poate acționa direct pentru creșterea eficienței activității privind prestarea serviciului de transport al energiei electrice.

De asemenea, ANRE a enunțat condițiile pe care trebuie să le îndeplinească aceste costuri pentru a fi considerate costuri justificate economic și anume: costurile efectuate de OTS trebuie să fie necesare, oportune, eficiente și să reflecte condițiile pieței.

Au fost introduse clarificări cu privire la categoriile de costuri necesare eliminării congestiilor prin redispecerizare care nu se recunosc.

Stabilirea unor reguli specifice și obligații ale OTS cu privire la contractele încheiate cu persoanele afiliate.

ANRE a introdus condiții cu privire la fundamentarea și justificarea costurilor aferente contractelor de prestări servicii încheiate de OTS cu persoanele afiliate.

Astfel, în vederea analizei costurilor de către ANRE, se propune ca OTS să însoțească documentația anuală de fundamentare a solicitării tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, de o Procedură internă privind achiziția de lucrări, produse, servicii de la persoane afiliate. Procedura internă privind achiziția de lucrări, produse, servicii de la persoane afiliate va cuprinde modul de acțiune al OTS în vederea asigurării respectării principiului valorii de piață în cazul achizițiilor de lucrări, produse, servicii, de la persoane afiliate.

De asemenea, în anul de referință al unei perioade de reglementare, OTS va transmite la ANRE copia Dosarelor prețurilor de transfer întocmite cu privire la tranzacțiile derulate cu societățile afiliate în perioada de reglementare și raportul cu privire la tranzacțiile efectuate între OTS și societățile afiliate, care cuprinde: contractele în derulare, obiectul acestora, justificarea încheierii contractelor cu persoane afiliate, proceduri de achiziție utilizate pentru fiecare contract, modul de stabilire al prețului de contract, prețul de contract, alte costuri suplimentare prețului de contract.

În plus, s-au introdus prevederi prin care se instituie dreptul ANRE de a verifica prin sondaj, pentru costurile efectuate de OTS în relația cu societățile afiliate, îndeplinirea condițiilor de necesitate, oportunitate, eficiență și reflectarea condițiilor pieței, și de a refuza motivat costurile care nu

îndeplinesc condițiile menționate. În scopul efectuării verificărilor, OTS are obligația să transmită, la solicitarea ANRE, în termenul stabilit prin solicitare, documentele care justifică îndeplinirea condițiilor, precum și date și informații privind costurile și veniturile societăților afiliate care prestează serviciile/lucrările pentru care s-au realizat costurile.

Orientarea OTS pentru dimensionarea optimă a numărului de personal angajat, în scopul îndeplinirii obligațiilor prevăzute de Lege

Având în vedere nevoia OTS de a asigura un nivel ridicat de calitate a serviciului de transport al energiei electrice, de a dispune de personal calificat și cu o experiență relevantă în domeniul energetic și ținând cont că aceasta nu poate fi dobândită decât pe parcursul unei perioade de timp semnificative, ANRE propune excluderea costurilor aferente salariilor din categoria costurilor controlabile pentru care se aplică factorul de eficiență, corelat cu corectarea anuală integrală a costurilor nerealizate aferente salariilor.

Stabilirea tarifelor astfel încât să se asigure un profit rezonabil, conform cerințelor Legii.

Profiturile obținute de OTS din activitățile desfășurate trebuie să se situeze la un nivel rezonabil, care să asigure atât interesul investitorilor în desfășurarea activității de transport al energiei electrice în România, cât și siguranța SEN și calitatea serviciului, precum și suportabilitatea din partea clienților. În acest sens, ANRE propune creșterea procentului alocat utilizatorilor din câștigul de eficiență obținut de OTS, de la 50% la 60%.

Returnarea cât mai promptă către consumatori a câștigului de eficiență obținut de OTS

Pentru atingerea acestui obiectiv ANRE propune următoarele:

- includerea costurilor de operare și mentenanță controlabile în cadrul elementelor asupra cărora ANRE efectuează corecții anuale;
- eliminarea pragului de 80% din valoarea anuală aprobată anterior a investițiilor, aplicat valorii realizate a investițiilor aferente anului t-2, pentru efectuarea în anul t-1 (pentru tarifele care se aplică în anul t) a corecțiilor de amortizare și rentabilitate aferente investițiilor respective.

Se propune stabilirea unui nivel constant al tarifului T_G pentru o perioadă de reglementare, față de prevederile actuale conform cărora tariful T_G se aprobă anual. Măsura are ca scop evitarea modificării prețului contractelor de vânzare-cumpărare de energie electrică pentru energia contractată cu livrare începând cu data intrării în vigoare a Ordinului ANRE de aprobare a tarifului T_G .